

Americký fotbal

V americkém filmu Vítězové a poražení přijde jeden z hráčů při fotbalovém utkání o oko. Ono oko najednou vypadne z chumlu drsných hochů v mohutné výzbroji a válí se i s nervovými vlákny na zemi, než ho za moment někdo sebere a odveze – nejspíš do nemocnice, vrátit ho majiteli na správné místo. A hraje se dál.

Americký fotbal opravdu není z nejménějších sportů. Dovoleno je hodně – můžete soupeře srazit k zemi celou vahou vlastního těla (někdy za to máte dokonce body), můžete se mu vrhnout pod nohy, aby přes vás spadl jako hruška. Obličej diváků na tribuně se pak stahují do bolestných grimas, protože zvenčí to všechno vypadá ještě hůř.

„Jasně, máme zranění. Ale nemyslím si, že by jich bylo výrazně víc než u ostatních sportů – hráči přece mají chrániče. A navíc jsou na takovou tvrdost trénováni. Sněsou to, co by normálního člověka porazilo,“ říká Martin Kocián, šéftrenér z klubu Prague Lions. A rozhodně neplatí, že by na americký fotbal byly potřeba jen svaly. Chce to rychlost a obratnost, smysl pro spolupráci a také dobrou orientaci.

Stoletý kult

Amerika si „svůj“ fotbal přestuje už hodně dlouho – od druhé poloviny 19. století. Tehdy k jejím břehům připlula jak klasická forma kopané (první školní utkání mezi Rutgers a Princetonem se v roce 1869 hrálo podle pravidel dovezených z Londýna), tak rugby. Právě z něho se pak vyvíjel specifický americký fotbal. První oficiální pravidla byla sepsána už v roce 1876. Dnes je fotbal pro Američany vrcholným spor-

FOTO: ARCHIV

tovním zážitkem, kulturní záležitostí, životním stylem a také byznysem, v němž se točí velké peníze.

K nám tenhle sport přišel v roce 1991. Nadšenci založili první kluby, později vytvořili asociaci a začali hrát ligu. Týmů není mnoho – devět, a to ještě dohromady se slovenskými – ale stačí to. Popularita „nové“ kolektivní hry roste. „Na ligové zápasy chodí pravidelně několik stovek lidí. Když hrají dva největší rivalové, pražští Lions a Panthers, přijde tisícovka i víc. No, a finále ligy jednou sledovalo pět tisíc diváků,“ říká Kocián.

Touchdown, nebo field goal?

Pravidla amerického fotbalu jsou v plném znění poměrně složitá, bez praktické ukázky leckde až nepochopitelná. Hemží se to v nich anglickými výrazy, výjimkami a definicemi. Nejlepší je osvo-

jit si základní principy a pak je rozvíjet sledováním hry přímo na stadiónu.

Hřiště pro americký fotbal je dlouhé 120 yardů (1 yard = 0,914 metru) a je pravidelně rozděleno do dvanácti desetiyardových pásem. Dvě krajní pásma se jmenují koncové zóny (end-zones).

Jednotlivé čáry jsou označeny od středu směrem ke koncovým zónám postupně 50, 40, 30, 20, 10 yardů. Čára, kterou začíná koncová zóna, se jmenuje goal line, neboli gólová čára. Na konci end-zone pak stojí branka.

Na takovou plochu pak vyběhne dvakrát jedenáct hráčů, jejichž cílem je udělat touchdown, tedy dostat míč do koncové zóny soupeře. Mohou se šišatým balómem buď běžet, nebo v koncové zóně chytit přihrávku od spoluhráče.

Touchdown se hodnotí šesti body, ovšem tím možnost skórování nekončí. Následují tzv. extra points. Jeden za gól do brány nebo dva za další touchdown, což je ale o poznání složitější. Rozehrává se totiž ze tří yardů a útočící tým to musí zvládnout na jeden jediný pokus, navíc jen během, nikoliv přihrávku.

A soupeř je také motivován – když složí (ano, v pravidlech je opravdu napsáno „složí“) hráče s míčem v jeho koncové zóně, tým si připsá 2 body. Říká se tomu „safety“.

Další možností je tzv. field goal, neboli gól z pole, což je výkop odkudkoliv z hrací plochy přímo do brány soupeře.

Hodnocen je třemi body.

Pro pochopení hry je též velmi důležité pravidlo čtyř pokusů – útočící tým má na zvládnutí každých deseti yardů hrací plochy čtyři pokusy, čtyři rozehrávky, než ho zastaví protivník. V případě neúspěchu dostává míč soupeř. „V praxi to nejsou čtyři, ale vlastně jen tři pokusy. Protože, když během nich těch deset yardů nezvládnete, použijete poslední pokus na odkopnutí míče co nejdál na soupeřovu polovinu,“ vysvětluje Kocián.

A ještě hrací doba: Na rozdíl od Ameriky, kde se hraje čtyřikrát patnáct minut, je v Evropě každá čtvrtina o tři minuty kratší. Mezi první a druhou a třetí a čtvrtou jsou minutové přestávky, v poločase je pauza dvacetiminutová. ●

ADÉLA POLÁKOVÁ

